

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provoz ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Posouzení hospodaření vybrané obce

Jindřiška Bartošová

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jindřiška Bartošová

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Šumperk

Název práce

Posouzení hospodaření vybraného města či obce

Název anglicky

Assessment of the management of the selected town or municipality

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je posouzení hospodaření obce Postřelmov, posouzení finanční situace za sledované období a její zhodnocení. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou, kde v části první stručně popisují postavení obce, její druhy a orgány, jejich pravomoci a konkrétní činnosti. Dále se zabírá nástroji finančního plánování, a to rozpočtem. Zahrnuty jsou i jednotlivé složky příjmů a výdajů obce. V závěru teoretické části práce se zabývá kontrolní činností a posouzením finanční situace obce, popisem závazných a doporučených ukazatelů k finanční analýze. Na teoretickou část navazuje část praktická, která je určena k představení obce Postřelmov, a to historii, orgánů obce, příspěvkových organizací, silných a slabých stránek obce. Následuje finanční analýza srovnání složek příjmů, výdajů a finanční analýza zaměřená na konkrétní ekonomické ukazatele. V závěru bakalářské práce zhodnotí vývoj ekonomické situace a celkový výsledek hospodaření obce Postřelmov.

Metodika

Jako zdroje k teoretické části bakalářské práce byly použity zejména odborné publikace, internetové zdroje. Data pro praktickou část byla získána výlučně z veřejně dostupných zdrojů, z Českého statistického úřadu jsou převzaty údaje o počtu obyvatel, finanční data jsou čerpána z výkazů o plnění rozpočtu obce v databázi Monitor Ministerstva financí ČR, ostatní informace jsou zveřejněny na oficiálních stránkách obce Postřelmov nebo získány z rozhovorů s vybranými zástupci obce.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, výdaje, příjmy, finanční analýza

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, J. – KOPŘIVA, R. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

KUKALOVÁ, G. – PFEIFEROVÁ, D. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Místní finance v ČR*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2018. ISBN 9788021328501.

MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4574-9.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR.*

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 7. 3. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci Posouzení hospodaření vybrané obce jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 3. 2021.

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc. za odborné vedení a cenné rady při zpracování bakalářské práce.

V Postřelmově dne 12. 3. 2021.

Posouzení úrovně hospodaření vybrané obce

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na analýzu výsledku hospodaření obce Postřelmov. Cílem je provést rozbor minulého rozpočtového hospodaření, posouzení a zhodnocení současné finanční situace. V první části jsou popisována teoretická východiska práce, zde je stručně popsán systém a pravidla hospodaření územních samospráv v ČR. V druhé praktické části je věnována pozornost analýze hospodaření obce Postřelmov. Byla provedena analýza konkrétních ekonomických ukazatelů obce Postřelmov z minulého rozpočtového hospodaření a výsledky přepočítány dle vybraných kritérií. Závěr této práce je věnován zhodnocení vývoje ekonomické situace dle vypočtených analýz.

Klíčová slova

Obec, rozpočet obce, příjmy obce, výdaje obce, finanční analýza obce

Assessment of the management of the selected town or municipality

Abstract

Bachelor's the thesis focuses on the analysis of the economic result of the municipality of Postřelmov. The aim is to analyse past budgetary management, assess and assess the current financial situation. The first part describes the theoretical basis of the work, here is a brief description of the system and rules of management of local authorities in the Czech Republic. In the second practical part, attention is paid to the analysis of the management of the municipality of Postřelmov. An analysis of the specific economic indicators of the municipality of Postřelmov from the previous budget management was carried out and the results recalculated according to selected criteria. The conclusion of this work is devoted to assessing the development of the economic situation according to calculated analyses.

Keywords

Village, budget, expense, receipt, financial analysis

1. OBSAH	
2. ÚVOD.....	12
3. CÍL PRÁCE A METODIKA	13
3.1 Cíl práce.....	13
3.2 Metodika práce	13
4. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	14
4.1 Obec.....	14
4.1.1 Orgány obce.....	15
4.1.2 Příspěvkové organizace	17
4.2 Rozpočet.....	17
4.2.1 Návrh, projednání, zveřejnění a schvalování rozpočtu obce	17
4.2.2 Plnění rozpočtu, rozpočtová opatření	19
4.2.3 Závěrečný účet obce	20
4.3 Peněžní fondy	20
4.4 Příjmy a výdaje obce	21
4.4.1 Běžné příjmy daňové - třída 1.....	21
4.4.2 Běžné příjmy nedaňové - třída 2.....	22
4.4.3 Běžné příjmy – dotace (neinvestiční transfery) třída 4.....	23
4.4.4 Kapitálové příjmy – nenávratné třída 3 a 4.....	23
4.4.5 Kapitálové příjmy - návratné část třídy 8	23
4.5 Výdaje	24
4.6 Kontrolní činnost, přezkoumání hospodaření obce.....	26
4.7 Posouzení finanční situace obce.....	26
4.7.1 Závazné ukazatele.....	27
4.7.2 Doporučené ukazatele.....	27
4.8 Analýza hospodaření obce.....	28

5. VLASTNÍ PRÁCE	30
5.1 Představení Obce Postřelmov	30
5.2 Orgány Obce Postřelmov	34
5.3 Příspěvkové organizace zřízené Obcí Postřelmov	34
5.4 Analýza majetku obce Postřelmov	34
5.5 Analýza rozpočtu obce Postřelmov	36
5.6 Analýza příjmů obce Postřelmov	38
5.6.1 Daňové příjmy	39
5.6.2 Nedaňové příjmy.....	41
5.6.3 Kapitálové příjmy - třída 3.....	42
5.6.4 Běžné příjmy – dotace, transfery (nenávratné příjmy) – třída 4.....	43
5.7 Výdaje	44
5.7.1 Běžné výdaje.....	45
5.8 Analýza hospodaření	46
5.8.1 Závazné ukazatele – monitoring	46
5.8.2 Doporučené ukazatele	47
6. VÝSLEDKY	48
7. ZÁVĚR	51
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:	52
8.1 Literatura	52
8.2 Zákony	53
8.3 Internetové stránky	54

Seznam obrázků

Obrázek 1: Znak Obce Postřelmov	30
Obrázek 2: Vlajka Obce Postřelmov	30
Obrázek 3: Geografická mapa okresu Šumperk	33
Obrázek 4: Rozvaha obce Postřelmov k 31. 12. 2020	35
Obrázek 5: Bilance rozpočtu obce (v tis.).....	37
Obrázek 6: Bilance rozpočtu běžných a kapitálových příjmů a výdajů obce (v tis.)	38
Obrázek 7: Poměr jednotlivých daňových příjmů na celkových daňových příjmech	38
Obrázek 8: Celkový přehled příjmů obce Postřelmov	39
Obrázek 9: Poměr jednotlivých daňových příjmů na celkových daňových příjmech	39
Obrázek 10: Celkový přehled běžných daňových příjmů - třída 1	40
Obrázek 11: Celkový přehled běžných nedaňových příjmů - tříd 2	41
Obrázek 12: Poměr jednotlivých nedaňových příjmů na celkových nedaňových příjmech	41
Obrázek 13: Porovnání cen vodného a stočného v období 2018 – 2021 mezi obcí Postřelmov a firmou ŠPVS, a.s.....	42
Obrázek 14: Celkový přehled kapitálových příjmů	42
Obrázek 15: Celkový přehled dotací, transferů - nenávratné příjmy.....	43
Obrázek 16: Celkový přehled výdajů obce Postřelmov.....	44
Obrázek 17: Poměr jednotlivých kapitálových a běžných výdajů na celkovém objemu výdajů.....	44
Obrázek 18: Celkový přehled běžných výdajů - třída 5	45
Obrázek 19: Poměr jednotlivých běžných výdajů na celkových běžných výdajích.....	45
Obrázek 20: Ukazatele monitoringu	46
Obrázek 21: Podíl pohledávek a závazků na rozpočtu obce v %	47

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva	16
Tabulka 2: Typy rozpočtů	18
Tabulka 3: Důvody změn rozpočtu	19
Tabulka 4 Výdaje dle rozpočtu obce	25
Tabulka 5: Finanční analýza - závazné ukazatele monitoringu	27
Tabulka 6: Finanční analýza - doporučené ukazatele	28
Tabulka 7: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy příjmů	28
Tabulka 8: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy výdajů	29
Tabulka 9: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy rozpočtového hospodaření	29
Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatel Obce Postřelmov v letech 2010 - 2019	31
Tabulka 11: Analýza silných a slabých stránek Obce Postřelmov	31

2. Úvod

Hlavním úkolem obcí při výkonu činnosti by mělo být dodržování hospodárného, efektivního a účelného vynakládání finančních prostředků. Jelikož jsou obce oprávněny hospodařit s veřejnými prostředky, jsou podrobeny kontrolou z řad odborníků, kteří se v této oblasti orientují i z řad občanů, kteří se zajímají o nakládání s veřejnými penězi a jsou schopni tak ovlivnit život v dané obci nebo předejít nadměrnému zadlužování, což je ustanoveno v zákoně č. 23/20017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Ke zhodnocení finančního hospodaření a následného vyhodnocení finanční situace obce se využívá finanční analýza, která čerpá údaje z rozpočtu obce. Rozpočet vypracovává obec v návaznosti na svůj rozpočtový výhled. Obsahuje příjmy, výdaje a způsob financování případného salda rozpočtu. Výsledky hospodaření obce jsou veřejně dostupné na informačním portálu Ministerstva financí ČR i na úřední desce dané obce a také bývá projednáváno na jednání zastupitelstva obce, které je veřejné.

K vyhodnocení hospodaření obce Postřelmov byla použita metoda srovnávání a porovnávání sedmi účetních období, což je základem pro zhodnocení příjmů a výdajů, majetku obce, které jsou následně analyzovány.

3. Cíl práce a metodika

3.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je posouzení hospodaření obce Postřelmov, posouzení finanční situace za sledované období a její zhodnocení. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou, kde v části první stručně popisují postavení obce, její druhy a orgány, jejich pravomoci a konkrétní činnosti. Dále se zabírám nástroji finančního plánování, a to rozpočtem. Zahrnutý jsou i jednotlivé složky příjmů a výdajů obce. V závěru teoretické části práce se zabývám kontrolní činností a posouzením finanční situace obce, popisem závazných a doporučených ukazatelů k finanční analýze. Na teoretickou část navazuje část praktická, která je určena k představení obce Postřelmov, a to historii, orgánů obce, příspěvkových organizací a silných a slabých stránek obce. Následuje finanční analýza srovnání složek příjmů, výdajů a finanční analýza zaměřená na konkrétní ekonomické ukazatele. V závěru bakalářské práce zhodnocuji vývoj ekonomické situace a celkový výsledek hospodaření obce Postřelmov.

3.2 Metodika práce

Jako zdroje k teoretické části bakalářské práce byly použity zejména odborné publikace, internetové zdroje. Data pro praktickou část byla získána z veřejně dostupných zdrojů, z Českého statistického úřadu jsou převzaty údaje o počtu obyvatel, finanční data jsou čerpána z výkazů o plnění rozpočtu obce, rozvahy v databázi Monitor Ministerstva financí ČR a na obecním úřadě Postřelmov, ostatní informace jsou zveřejněny na oficiálních stránkách obce Postřelmov nebo získány z rozhovorů s vybranými zástupci obce.

4. Teoretická východiska

4.1 Obec

Česká republika je tvořena základními územními samosprávnými celky, což jsou obce a vyššími územními samosprávnými celky, což jsou kraje. Jednotlivé obce, jsou součástí vyššího územního samosprávného celku daného území. (zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 99, čl. 100)

V ČR je typické velké množství menších obcí, a proto se stát snaží omezovat další rozdělování malých obcí a zároveň motivuje k jejich slučování. (Peková, 2004)

Obec je vymezena těmito základními znaky:

- území,
- občané, kteří zde žijí s trvalým pobytem a firmy (právnícké osoby a podnikatelé se sídlem nebo provozovnou na daném území),
- samospráva veřejných záležitostí v katastrálním území obce (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Obec je právnickou osobou, která vystupuje v právních vztazích svým jménem a může vydávat nařízení obce v přenesené působnosti. (Kukalová, Pfeiferová, 2018).

Přenesená působnost je delegování výkonu veřejné správy, na obce či kraje, přičemž je tento výkon přesně vymezen zákonem. *Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce vykonává krajský úřad.* (Balík, 2009) Jaký rozsah přenesené působnosti mají jednotlivé obce je dán rozlišením podle jejich velikosti.

Podle přenesené působnosti pak rozeznáváme tyto kategorie:

- *Obce,*
- *Obce s matričním úřadem,*
- *Obce se stavebním úřadem,*
- *Obce s pověřeným obecní úřadem,*
- *Obce s rozšířenou působností, které podle zákona ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámce přenesené působnosti náležející ostatní obcím.* (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Veřejná správa vykonává činnost ve veřejném zájmu jak na úrovni ústřední, tak na úrovni regionální či místní, což ji odlišuje od správy soukromé, která hájí soukromé cíle a zájmy. Veřejná správa vykonává státní správu i samosprávu. (Kopřiva, Čmejrek, 2007)

Státní správa je vykonávána státem nebo orgánem, na který byla činnost státní správy přenesena a samospráva je činnost subjektu veřejné správy, který ve většině případů rozhoduje autonomním způsobem.

Veřejná správa je financována převážně z prostředků veřejných rozpočtů a zabezpečuje veřejné statky pro obyvatelstvo na neziskovém principu. Je řízena veřejnou správou, státní nebo územní, podléhá veřejné kontrole ze strany příslušných kontrolních orgánů a občanské kontrole ze strany občanů. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Činnosti, které nejsou činností přenesenou, spadají do samostatné působnosti. Základním charakteristickým rysem samostatné působnosti je nezávislé rozhodování, vlastní nakládání s majetkem, vydávání vyhlášek a nařízení vedoucích k prospěchu obce a obecnímu blahu, rozvržení vnitřní organizace obce. *Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce vykonává Ministerstvo vnitra.* (Balík, 2009)

Obecně závazné vyhlášky umožňují regulovat otázky místního významu s ohledem na situaci v obci, umožňují obci na svém území ukládat povinnosti, kde je třeba chránit nějakou hodnotu, např. veřejný pořádek, zdraví, aj. Obecně závazné vyhlášky nesmí upravovat to, co je zákonem již upraveno. (Kukalová, Preiferová, 2018)

4.1.1 Orgány obce

Hlavním orgánem obce je **zastupitelstvo**, které je také jako jediné zmíněno v Ústavě České republiky v čl. 101 a 102. *Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.* (zákon č. 1/1993 čl. 101) *Zastupitelstvo obce má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti. Může rozhodovat ve všech samosprávných záležitostech kromě těch, které patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje jako vyššího územního samosprávného celku.* (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Zastupitelstvo rozhoduje podle zákona č. 128/2000 Sb. především o volbě a odvolání starosty, místostarosty, určuje počet členů rady obce, zřizuje a odvolává výbory a komise, vydává obecně závazné vyhlášky, schvaluje rozpočet a závěrečný účet obce a spravuje

obec. Některé pravomoci vymezené zákonem, může zastupitelstvo, volené na 4 roky, převést na obecní radu. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel s trvalým pobytem v obci	Počet členů zastupitelstva
0 - 500	5 až 9
501 - 3 000	7 až 15
3 001 - 10 000	11 až 25
10 001 - 50 000	15 až 35
50 001 - 150 000	25 až 45
Nad 150 000	35 až 55

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, §68

Rada obce, je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti a zodpovídá se zastupitelstvu obce. Skládá se ze zvolených členů zastupitelstva a starosty, počet členů musí být lichý a její jednání je neveřejné. V obcích, kde obecní zastupitelstvo má méně než 15 členů se obecní rada nevolí a její funkci plní starosta. (zákon č. 128/2000 Sb., §99, §101)

Starostu i místostarostu volí ze svých řad do funkce zastupitelstvo obce a za výkon své funkce se mu zodpovídají. Starosta zastupuje obec navenek, ale není statutárním orgánem, musí tedy činit úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou až po jejich schválení. Dále svolává a řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, přičemž má možnost určovat agendu, o níž se bude jednat, objednává přezkoumání hospodaření obce, plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce, Starostu zastupuje místostarosta a podepisují právní předpisy obce. (Balík, 2009)

Zastupitelstvo zřizuje finanční a kontrolní výbor, kdy je předsedou člen zastupitelstva. (zákon č. 128/2000 Sb., §117) Výbory jsou nejméně tříčlenné a plní úkoly dané zastupitelstvem obce a jemu se také zodpovídají. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření obce a další úkoly zadané zastupitelstvem. Kontrolní výbor kontroluje usnesení zastupitelstva a rady obce, dodržování právních předpisů a další úkoly zadané zastupitelstvem. (Balík, 2009)

Rada obce může zřídit komise, jako poradní orgány. Komise může být taktéž výkonným orgánem, jestliže jí byl výkon přenesené působnosti svěřen. V tomto případě je předsedou osoba, která prokáže zvláštní odbornou způsobilost v oblasti svěřené komise. V přenesené působnosti na daném úseku je komise odpovědna starostovi, ostatní komise jsou odpovědny radě obce. (Balík, 2009)

4.1.2 Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace jsou zřízeny zastupitelstvem obce k plnění úkolů vybraných kompetencí místní samosprávy. Obstarávají služby, které nejsou soukromým nebo neziskovým sektorem dostatečně zajištěny. Jsou zapsány v obchodním rejstříku a mají právní subjektivitu. Hlavní aktivity mají neziskový charakter, ale příspěvkové organizace si mohou vytvářet vlastní zdroje příjmu ze své činnosti, které dále využívají na financování výdajů provozu, pro které jsou zřízeny. (Toth, Michlová, Khendriche Trhlínová, Vochozková, Hesoun, 2014)

Většinou vlastní příjmy příspěvkových organizací nepokryjí nutné náklady, proto jim zřizovatel poskytuje ze svého rozpočtu příspěvek na provoz, který je plánovaný, závazný a určený na financování běžných oprav i údržby nebo příspěvek na investice. (Peková, 2011)

4.2 Rozpočet

4.2.1 Návrh, projednání, zveřejnění a schvalování rozpočtu obce

Rozpočet je finanční plán, který slouží k financování činností obce a je založen na plánovaných příjmech a výdajích. Návrh rozpočtu sestavuje finanční odbor, případně účetní či starosta a následně ho projednává rada obce a finanční výbor. (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

Rozpočet vypracovává obec na základě rozpočtového výhledu a především v návaznosti na státní rozpočet a rozpočet kraje. Obce sice nejsou povinny schvalovat rozpočet až po schválení rozpočtu vyššího stupně, avšak musely by na základě rozpočtového opatření odstraňovat případné rozdíly v dotačních příjmech. (Češková, Kinšt, 2011)

Při sestavování rozpočtu platí následující vztah:

peněžní prostředky na počátku roku + příjmy – výdaje = peněžní prostředky na konci roku.

Výsledkem je přebytek nebo schodek, avšak dlouhodobým cílem hospodaření obce je rozpočet vyrovnaný, případně přebytkový. (Peková, 2011, s. 215)

Tabulka 2: Typy rozpočtů

Rozpočet vyrovnaný	Příjmy = výdaje
Rozpočet přebytkový	Příjmy > výdaje
Rozpočet schodkový	Příjmy < výdaje

Zdroj: Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 31, vlastní zpracování

Rozpočet schodkový může zastupitelstvo obce schválit pouze v případě, kdy je schodek možné uhradit z finančních prostředků minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí či příjmem z prodeje komunálních dluhopisů. (zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, §5)

Rozpočtová skladba je tříděna dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., která je prováděcím předpisem k zákonu č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V této vyhlášce jsou rozděleny příjmy a výdaje rozpočtu z hlediska: odpovědnostního (kapitoly), druhového (položky), odvětvového (paragrafy), konsolidačního (záznamové jednotky), což je základní třídění. Dalšími hledisky třídění v rozpočtové skladby jsou zdrojové (podkladové jednotky, prostorové jednotky, nástroje), doplňkové, programové, účelové, strukturální, transferové. (Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, §2, §3)

Ze zákona nevyplývá, v jak podrobném třídění má být rozpočet schválen. Zastupitelstvo by se mělo zabývat jen zásadními číselnými hodnotami schvalovaného rozpočtu a ne schvalováním rozpočtu v plném podrobném členění. Po jeho schválení dochází k rozpracování všech ukazatelů dle platné rozpočtové skladby. (Češková, Kinšt, 2011)

Návrh rozpočtu je zveřejněn na úřední desce minimálně 15 dnů před zasedáním zastupitelstva, kde má být schválen. Případné připomínky mohou občané podat písemně. Schvalování rozpočtu je pravomocí zastupitelstva, ten potom musí být zveřejněn na úřední desce nejpozději do 30 dní od schválení. (Kukulová, Pfeiferová, 2018, s. 37)

„Není-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se jeho rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria.“ (Havlan, 2013)

Pravidla rozpočtového provizoria stanoví zastupitelstvo obce nejpozději do 1. 1. rozpočtového roku, tyto musí být zveřejněny na úřední desce do 30 dní od jejich schválení. Dle zákona o rozpočtové odpovědnosti nesmí měsíční výdaje obce v pravidlech rozpočtového provizoria překročit jednu dvanáctinu výdajů rozpočtu schváleného pro předchozí rozpočtový rok. Nepřijetí pravidel pro rozpočtové provizorium je porušením rozpočtové kázně obce. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 39)

4.2.2 Plnění rozpočtu, rozpočtová opatření

„Ve fázi realizace rozpočtu dochází k jeho plnění a probíhají průběžné kontroly plnění rozpočtu. Na těchto činnostech se podílí řada orgánů obce (finanční výbor, zastupitelstvo, rada obce).“ (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

Během roku může dojít ke změně podmínek, za kterých byl rozpočet schválen, a tím dojde ke změnám schváleného rozpočtu. Jedná se především o změny organizační, metodické a věcné, které se provádějí rozpočtovým opatřením evidovaným v časové posloupnosti. Tyto opatření je nutné provést před použitím finančních prostředků na stanovený účel, pokud se nejedná o řešení náhlých havarijních stavů či živelních pohrom, zde je možné provést rozpočtová opatření následně. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 38)

Tabulka 3: Důvody změn rozpočtu

Druhy změny schváleného rozpočtu	Příklad změny
organizační	dotace, příspěvky, vznik nového subjektu, zánik subjektu stávajícího
metodické	změna právních předpisů, změna cenové regulace
věcné	snížení objemu daňových příjmů

Zdroj: vlastní zpracování, Češková, Kinšt, 2011

Rozpočtové opatření je:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se příjmy a výdaje vzájemně ovlivňují, aniž by se změnil celkový objem příjmů a výdajů. Tady se jedná o přesuny příjmů a výdajů mezi položkami nebo paragrafy
- použití nových příjmů, k úhradě nových výdajů, např. přijetí účelové dotace.
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, přičemž se objem příjmů i výdajů snižuje
- přijetí úvěru nebo půjčky k financování nových výdajů, kdy se zvyšuje objem výdajů a mění financování. (Češková, Kinšt, 2011)

4.2.3 Závěrečný účet obce

Hodnocení hospodaření obce je potřeba provést alespoň na konci každého rozpočtového období, touto analýzou o skutečném plnění rozpočtu je závěrečný účet. V něm jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu a další finanční operace, včetně hospodaření s peněžními fondy. Jde o zhodnocení finančního hospodaření obce a včetně jejích příspěvkových organizací, vyúčtování finančních vztahů k státnímu rozpočtu, státním fondům, vyhodnocení dotací a příspěvků. (Peterová, 2016)

„Územní samosprávný celek je povinen zveřejnit návrh svého závěrečného účtu včetně zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření po dobu nejméně 15 dnů přede dnem jeho projednávání na zasedání zastupitelstva územního samosprávného celku na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup.“ (Peterová, 2016)

4.3 Peněžní fondy

Zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů umožňuje obcím zřízení peněžních fondů, ty zakládají obce dle svých potřeb, jejich počet ani druh zákon neurčuje. Fondy bývají zřízeny pro konkrétní účel nebo bez účelového určení. Nemají samostatný účet u peněžního ústavu, ale v účetnictví se sleduje jejich stav. (Peterová, 2016)

4.4 Příjmy a výdaje obce

4.4.1 Běžné příjmy daňové - třída 1

4.4.1.1 Svěřené (výlučné) daně

Daň výlučná znamená, že existuje pouze jeden příjemce této daně. Do výlučných daní, které jsou příjmem obce, patří daň z příjmů právnických osob, jejímž poplatníkem je obec a daň z nemovitosti, na jejímž katastrálním území se nemovitost nelézá. (Peterová, 2016)

4.4.1.2 Sdílené daně

Daň sdílená znamená, že se její výnos rozděluje mezi více příjemců. Mezi sdílené daně, které jsou příjmy obce, patří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob s výjimkou daně placené obcemi a daň z příjmů fyzických osob. Tyto daně se rozdělují mezi obce kraje a státní rozpočet. (Peterová, 2016)

4.4.1.3 Místní poplatky

Místní poplatky zavádí obec obecně závaznou vyhláškou, kde upraví podrobnosti o jejich vybírání. Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce, která je na svém území zavádí a řízení o poplatcích vykonává obecní úřad v přenesené působnosti. (Peterová, 2016)

Obce mohou stanovit tyto místní poplatky:

- poplatek ze psů,
- poplatek z pobytu,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- poplatek za komunální odpad. (zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, §1)

4.4.1.4 Správní poplatky

Jedná se o správní poplatky podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích za správní úkony, které jsou vykonávány v rámci přenesené působnosti. Sazby jsou jednotné na celém území a stanovené v příloze zákona, i když náklady se mezi obcemi mohou různit. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

4.4.1.5 Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí

Tyto poplatky patří mezi ostatní daňové příjmy obce a jedná se zejména o poplatky za znečištění ovzduší, za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních, za oprávnění provádět ložiskový průzkum atd. (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

4.4.2 Běžné příjmy nedaňové - třída 2

4.4.2.1 Příjmy z pronájmu majetku

Jedná se o příjmy z pronájmu majetku a příjmy z prodeje majetku. Rozhodnutí o pronájmu nebo prodeji majetku by měla předcházet ekonomická analýza, co je pro obec výhodné a potřebné. Z dlouhodobého hlediska je výhodnější pronájem, z důvodu pravidelných příjmů. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

4.4.2.2 Příjmy z vlastního podnikání

Mezi tyto příjmy patří především zisk obecních podniků, podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce, příjmy z finančního investování. (Peková, 2004)

4.4.2.3 Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky jsou využívány zejména u smíšených veřejných statků, které využívají občané. Poplatek je stanoven na základě nákladů spojených s poskytovanou službou. Za službu se platí dle objemu, v jakém je spotřebovávaná, což může ovlivnit využívání zdrojů, např. spotřeby pitné vody a energií. Zvýšení ceny může také ovlivnit spotřebu těchto služeb např. u odpadu vznik černých skládek. (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

4.4.2.4 Sankční příjmy

Tyto příjmy jsou obtížně plánované a pouze doplňkové a nahodilé. Obce ukládají pokuty občanům a firmám na základě zmocnění zákonem, jedná se např. o příjmy za znečištění ovzduší, neoprávněně uložení odpadu, znečištění veřejných prostranství. (Peková, 2004)

4.4.2.5 Dary a výnosy z veřejných sbírek

Dary a výnosy z veřejných sbírek jsou nepravidelné a mají charakter doplňkových příjmů. Dary získávají obce od různých subjektů. Většinou jde o finanční prostředky na financování konkrétní potřeby (běžný příjem) nebo investice (kapitálový příjem). (Peková, 2004)

4.4.2.6 Příjmy z finančního investování

Volné finanční prostředky může obec zhodnotit formou investic do termínovaných vkladů nebo investic do obchodovatelných cenných papírů. (Peková, 2004)

4.4.3 Běžné příjmy – dotace (neinvestiční transfery) třída 4

Rozpočty obcí jsou závislé na dotacích a transferech poskytovaných ze státního rozpočtu. Jedná se o běžné dotace, které jsou pravidelné a slouží na financování běžných potřeb. (Kukalová, Pfeiferová, 2004)

4.4.4 Kapitálové příjmy – nenávratné třída 3 a 4

Tyto příjmy jsou jednorázové většinou účelové na financování dlouhodobých potřeb a zpravidla se neopakují. Jedná se o příjmy z prodeje majetku nemovitého a movitého dlouhodobého nakoupeného v minulosti a příjmy z prodeje majetkových podílů a také o příjmy z přerozdělovacích procesů, což jsou dotace včetně finančních prostředků z fondů Evropské unie, investiční přijaté transfery. (Peková, 2004)

4.4.5 Kapitálové příjmy - návratné část třídy 8

Pokud obec nemá vytvořené finanční rezervy ve fondu rezerv je nucena využít úvěr. Územně samosprávný celek může využívat krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý úvěr, příjmy z obligací a návratné půjčky. Využití úvěru schvaluje zastupitelstvo dané obce, stát za závazky obce neručí. Protože se jedná o návratné peněžní prostředky, které musí obec

splácet, jsou v rozpočtové skladbě odděleně od nenávratných finančních prostředků. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

4.5 Výdaje

„Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste, což je odrazem zvýšené autonomie a odpovědnosti územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejného sektoru na svém území, ale i růstu veřejného sektoru jako celku.“ (Provazníková, 2015)

V rámci samostatné působnosti může mít územně samosprávný celek výdaje na financování školství, sociální péče, zdravotnické služby, kulturu, veřejnou bezpečnost, sanitární služby, veřejné osvětlení, územní plánování, komunikace, vodovody a kanalizace, obecní byty. Výdaje v rámci přenesené působnosti jsou na některé funkce státní správy, mnohé náklady nelze přesně vyčíslit např. matrika. (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

Obec má možnost volby, zda bude zajišťovat veřejné služby sama, prostřednictvím příspěvkové organizace obce nebo pomocí nákupu na trhu, kde ji potom zajišťuje podnikatelský subjekt. (Provazníková, 2015)

Z hlediska rozpočtové skladby rozdělujeme výdaje na neinvestiční, běžné a investiční, kapitálové. Mezi běžné výdaje, začleněné do rozpočtové třídy 5 patří výdaje na platy, neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům. V rozpočtové třídě 6 jsou evidovány investiční výdaje na investiční nákupy a související výdaje na nákup akcií a majetkových podílů. Rozpočtová skladba také umožňuje členit výdaje na nenávratné a návratné. (Provazníková, 2015)

Nenávratné výdaje na financování veřejných statků by měly být kryty výnosem ze svěřených a sdílených daní, místních poplatků, uživatelských poplatků a zčásti dotacemi z rozpočtové soustavy. Mezi návratné výdaje patří půjčky za účelem zhodnocení finančních prostředků nebo poskytnuté za účelem bezúročné dočasné pomoci. (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

Tabulka 4 Výdaje dle rozpočtu obce

Běžné, neinvestiční – třída 5	Kapitálové, investiční – třída 6
mzdy a platy, povinné pojistné za zaměstnance	na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku
materiálové	nákupy cenných papírů
energie	kapitálové dotace organizačním složkám
nájemné	investiční příspěvky příspěvkovým organizacím
sociální dávky	investiční půjčky různým subjektům
placené pokuty a úroky	splátky úvěru
dotace vlastním organizačním složkám a jiným subjektům	
neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím	

Zdroj: Peková, 2004, str. 234, vlastní zpracování

Výdaje na zabezpečení veřejných statků by měly být kryty výnosy ze svěřených a sdílených daní, místních poplatků, případně dotacemi z rozpočtové soustavy. Mezi výdaje na zabezpečení veřejných statků patří zejména zajištění veřejného osvětlení, veřejné komunikace, veřejné zeleně, veřejného pořádku a bezpečnosti, likvidaci negativních externalit (např. znečištění vody či ovzduší z činnosti továren) a vlastní správa a samospráva. Výdaje na zabezpečení smíšených statků jsou hrazeny pouze částečně, jelikož část těchto výdajů je hrazena občanem, pokud ho využívá, tato částečná úhrada nekryje zcela náklady tohoto smíšeného statku. Mezi výdaje na zabezpečení smíšených statků patří vzdělání, vývojové programy (péče o rodinu, zdraví včetně prevence), financování statků s tržním selháním např. hromadná veřejná doprava. (Peková, 2011)

Realizace projektu územně samosprávným celkem, kdy jsou vynaloženy veřejné výdaje, by měl přinést více pozitiv než negativ. Rozhodování musí být uskutečněno z hlediska hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti, což jsou kritéria pro hodnocení a kontrolu veřejných výdajových programů, která vyplývá ze zákona o finanční kontrole. (Kukalová, Pfeiferová, 2018)

4.6 Kontrolní činnost, přezkoumání hospodaření obce

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a dalších orgánů při kontrole jejich činnosti. Cílem je získání objektivních informací, zda obce a jimi zřizované příspěvkové organizace postupují v souladu s právními normami a vnitřními předpisy a zda uskutečňují finanční operace hospodárně, efektivně a účelně. Tento zákon je velmi obecný a odvolává se na další právní předpisy. Kontrolou se rozumí veřejnoprávní kontrola tj. činnost kontrolního výboru zastupitelstva, finančního výboru zastupitelstva, odboru kontroly a všech vedoucích zaměstnanců. Obce potom provádějí kontrolní činnost u příspěvkových organizací. Hospodaření s veřejnými prostředky podléhá finanční kontrole vykonávané dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. (Máče, 2018)

Kontrola v oblasti hospodaření obce se provádí prostřednictvím přezkoumávání hospodaření. Tato povinnost plyne ze zákona o obcích, ze zákona č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územní rozpočtů, §17. Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků stanovuje předmět přezkoumávání, postup a procesní pravidla. Zákon umožňuje všem obcím možnost si zvolit, zda požádají o přezkoumání krajský úřad nebo zadají přezkoumání auditorovi či auditorské společnosti. Pro zvýšení účinnosti kontroly hospodaření jsou jednorázová přezkoumání rozložena do přezkoumání dílčích, a tím je obcím dána možnost napravit chyby a nedostatky z dílčích přezkoumání ještě v průběhu běžného roku. O výsledku je vyhotovena výsledná zpráva s upozorněním na případná rizika, která mohou mít negativní dopad na hospodaření obce. (Provazníková, 2015)

4.7 Posouzení finanční situace obce

Finanční analýza porovnává výsledné ukazatele z finančního výkazu FIN 2-12M a Rozvahy obce navzájem. Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou poměrové ukazatele. Poměrové ukazatele vypovídají o vzájemném vztahu položek výkazu, které mají vzájemnou souvislost, prostřednictvím této souvislosti vypočítáme další položku. Postupem času se těchto ukazatelů vyvinulo velké množství. (Máče, 2018)

4.7.1 Závazné ukazatele

Na základě usnesení vlády České republiky č. 742/2017 ze dne 23. října 2017 provede ministerstvo financí monitoring hospodaření územních samosprávných celků a do 31. července každého kalendářního roku musí ministr financí informovat vládu o jeho výsledcích. (usnesení vlády č. 742/2017)

Monitoring obsahuje 16 informativních ukazatelů a 2 monitorující ukazatele a slouží pro hodnocení hospodářské situace obce, přičemž stěžejní je pravidlo rozpočtové odpovědnosti, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům a celková likvidita. (Kukalová, Pfeiferová, 2018, s. 127)

Tabulka 5: Finanční analýza - závazné ukazatele monitoringu

Název ukazatele	Výpočet ukazatele	Výsledná hodnota
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	podíl dluhu k průměru příjmů za poslední 4 roky	hodnota by neměla překročit 60%
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	míra zadlužení majetku dané obce	hodnota by neměla překročit 25%
Celková likvidita	podíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků	hodnota by neměla být nižší než 1

Zdroj: internetové stránky Ministerstva financí ČR, 2018, vlastní zpracování

4.7.2 Doporučené ukazatele

Jednou z povinných náležitostí závěru zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření jsou následující ukazatele podíl pohledávek na rozpočtu územního celku, podíl závazků na rozpočtu územního celku a podíl zastaveného majetku na celkovém majetku samosprávného celku, které jsou uvedeny v §10, odst. 4 zákona č.. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření. Tyto ukazatele jsou kontrolovány Ministerstvem financí, můžeme je tedy považovat za závazné a mohou sloužit pro potřeby zastupitelů obcí při schvalování závěrečného účtu obce. (Máče, 2013, s. 437)

Tabulka 6: Finanční analýza - doporučené ukazatele

Název ukazatele	Výpočet ukazatele
Podíl pohledávek na rozpočtu	podíl dlouhodobých a krátkodobých pohledávek na celkových příjmech
Podíl závazků na rozpočtu	podíl dlouhodobých a krátkodobých závazků na celkových příjmech

Zdroj: Máče, 2013, s. 437, vlastní zpracování

4.8 Analýza hospodaření obce

V ČR se využívají různá kritéria pro posouzení finančního hospodaření obcí. Principem analýzy bývá oddělení běžných a kapitálových částí rozpočtu, určení druhů příjmů, jež lze samosprávou ovlivnit, určení druhů výdajů, u kterých lze v budoucnu šetřit. (Peková, 2011, s. 498, s. 499)

Tabulka 7: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy příjmů

Posuzovaná kritéria	Způsob výpočtu
Meziroční růst příjmů, v %	$(\text{celkové příjmy bez návratných zdrojů sledovaného období} / \text{totéž roku předchozího}) * 100$
Meziroční růst vlastních příjmů, v %	$(\text{vlastní příjmy za sledovaného období} / \text{totéž roku předchozího}) * 100$
Finanční nezávislost, v %	$(\text{vlastní příjmy} / \text{celkové příjmy}) * 100$
Celkové příjmy na 1 obyvatele	celkové příjmy / počet obyvatel
Vlastní příjmy na 1 obyvatele	vlastní příjmy / počet obyvatel

Zdroj: Peková, 2011, s. 498 a s. 499, vlastní zpracování

Tabulka 8: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy výdajů

Posuzovaná kritéria	Způsob výpočtu
Meziroční růst neinvestiční výdajů, v %	$(\text{celkové neinvestiční výdaje sledovaného roku} / \text{celkové neinvestiční výdaje roku předchozího}) * 100$
Srovnání neinvestičních a celkových výdajů, v %	$(\text{celkové neinvestiční výdaje} / \text{výdaje celkem}) * 100$
Neinvestiční výdaje na 1 obyvatele	$\text{celkové neinvestiční výdaje} / \text{počet obyvatel}$
Meziroční růst investičních výdajů, v %	$(\text{celkové investiční výdaje sledovaného roku} / \text{celkové investiční výdaje roku předchozího}) * 100$
Srovnání investičních a celkových výdajů, v %	$(\text{celkové investiční výdaje} / \text{výdaje celkem}) * 100$
Investiční výdaje na 1 obyvatele	$\text{celkové investiční výdaje} / \text{počet obyvatel}$
Celkové výdaje v Kč na 1 obyvatele	$\text{celkem výdaje} / \text{počet obyvatel}$

Zdroj: Peková, 2011, s. 498, vlastní zpracování

Tabulka 9: Finanční analýza - výpočty v rámci analýzy rozpočtového hospodaření

Posuzovaná kritéria	Způsob výpočtu
Brutto úspora (objem finančních prostředků na splácení dluhu)	$\text{celkové příjmy} - \text{návratné zdroje a neinvestiční výdaje snížené o splátky dluhu}$
Netto úspora (úspora, která zbude po splacení dluhu)	$\text{celkové příjmy} - \text{návratné zdroje a neinvestiční výdaje včetně splátek dluhu}$
Samofinancování neinvestičních výdajů, v %	$(\text{vlastní příjmy} / \text{neinvestiční výdaje celkem}) * 100$
Srovnání výsledku hospodaření s celkovými příjmy, v %	$(\text{výsledek hospodaření} / \text{celkové příjmy}) * 100$

Zdroj: Peková, 2011, s. 498, vlastní zpracování

5. Vlastní práce

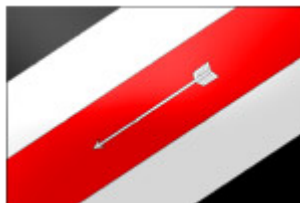
5.1 Představení Obce Postřelmov

Obrázek 1: Znak Obce Postřelmov

Zdroj: internetové stránky obce Postřelmov

Obrázek 2: Vlajka Obce Postřelmov

Zdroj: internetové stránky obce Postřelmov

Obec Postřelmov leží jižní části okresu Šumperk a svoji rozlohou patří k největším obcím Olomouckého kraje. Postřelmov má několik státem chráněných památek, z nichž nejvýznamnější je hrobka Bukůvků z roku 1592, barokní kaple sv. Prokopa u silnice směrem na Chromeč. K sousedním obcím patří Rovensko, Sudkov, Bludov, Chromeč, Zábřeh. Obci Postřelmov je nadřazená obec s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem město Zábřeh na Moravě.

Postřelmovský katastr má výměru 955 ha, kdy naprostá většina plochy, přes 80% připadá na zemědělskou půdu (ornou půdu, zahrady a trvalé travní porosty). Katastr obce je bezlesý, významným vodním tokem je řeka Morava a postřelmovský potok, nedaleko řeky Moravy v lokalitě bývalé pískovny se nachází vodní plocha o rozloze asi 14 000m² s možností rybolovu.

Dle Českého statistického úřadu zde v současnosti žije asi 3000 obyvatel, ale v průběhu posledních deseti let počet obyvatel mírně ubývá.

Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatel Obce Postřelmov v letech 2010 - 2019

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
3227	3263	3256	3245	3194	3122	3121	3081	3070	3029

Zdroj: Veřejná databáze Českého statistického úřadu, 2020, vlastní zpracování

Na přelomu 19. a 20. století se v té době zemědělská vesnice začala měnit na průmyslovou oblast, rozvíjela se zde strojírenská výroba, výroba zápalek a výroba dehtového a později cementového zboží. V současné době je z ekonomického hlediska obec průmyslozemědělská. Nejvíce ekonomických subjektů provozují velkoobchod a maloobchod, stavebnictví a průmysl. Podíl nezaměstnaných osob dle údajů získaných z Českého statistického úřadu je k 31. 12. 2020 je 3,6%.

Vlastní obecní zástavba je tvořena rodinnými domy a třemi sídlišti. Mimo souvislou zástavbu se nachází bývalý mlýn a skupina hospodářských budov Nového dvora.

Obec má dobré silniční i železniční napojení díky výhodné centrální poloze mezi městy Zábřeh a Šumperk a dostatečnou občanskou vybavenost. Místním potřebám slouží základní a mateřská škola, penzion pro seniory, pošta, zdravotní středisko, kulturní dům s kinosálem, knihovna, víceúčelová tělocvična, dvě sportovní hřiště s umělým povrchem a dětské hřiště.

Tabulka 11: Analýza silných a slabých stránek Obce Postřelmov

Silné stránky	Slabé stránky
Dobrá dopravní dostupnost obce - silniční i železniční	Převis poptávky po stavebních parcelách v obci
Atraktivní a kvalitní živostí prostředí	V obci není klidová zóna
Dobré pokrytí vysokorychlostním internetem, obecní webové stránky	Chybí ubytovací zařízení
Dostupnost zdravotní péče	Atraktivní obec s nedostatkem míst k bydlení
Sportovní vyžití	Volné prostory pro podnikání
Vlastní čistička odpadních vod	Nedostatečná kapacita vakuové kanalizace pro nové stavební parcely
Vlastní vrty pitné vody	Nedostatek zaměstnavatelů a pracovních příležitostí

Vlastní vakuová kanalizace	Nedostatek parkovacích míst u sídlišť
Mateřská a základní škola v obci	Nízká nabídka volnočasových aktivit
Množství kulturních akcí	Nízká návštěvnost kulturních akcí
Cyklostezky a cyklotrasy	Zlepšení celkového vzhledu obce
Protipovodňová opatření	

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 3: Geografická mapa okresu Šumperk

Okres Šumperk

obecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2016

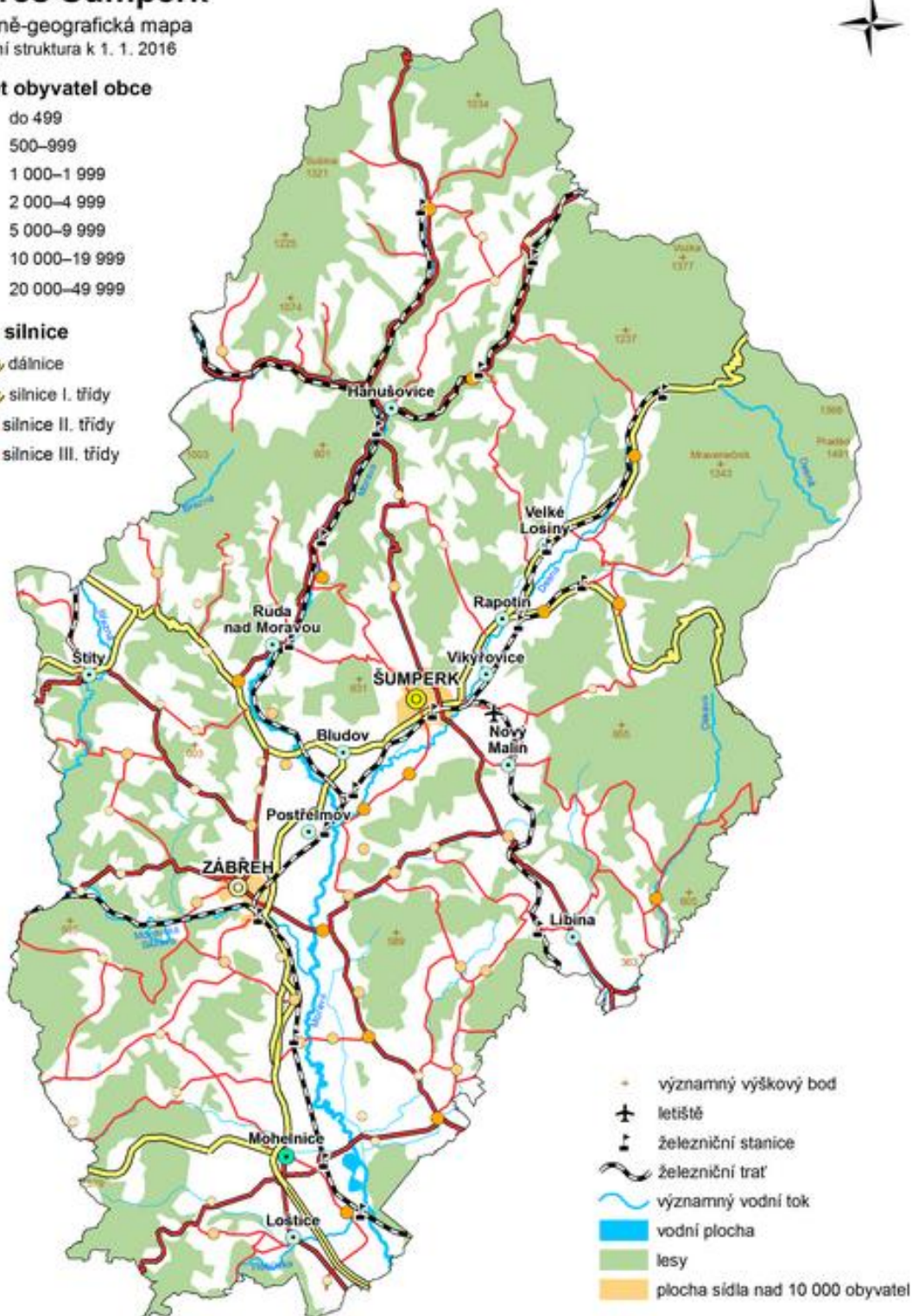

počet obyvatel obce

- do 499
- 500–999
- 1 000–1 999
- 2 000–4 999
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999

druh silnice

- dálnice
- silnice I. třídy
- silnice II. třídy
- silnice III. třídy

Zdroj: internetové stránky Českého statistického úřadu

5.2 Orgány Obce Postřelmov

Na vedení obce se podílejí starosta, místostarosta, zastupitelstvo a rada obce.

Počet členů zastupitelstva pro funkční období 2018 – 2022 má 15 členů a toto zastupitelstvo si zřídilo finanční a kontrolní výbor.

Rada obce pro funkční období 2018 – 2022 má 5 členů a zřídila si následující poradní orgány:

- Komise výstavby
- Komise zdravotní, sociální a bytová
- Komise životního prostředí
- Komise školská
- Komise inventarizační
- Komise ochrany veřejného pořádku
- Komise kulturní
- Komise pro občanské záležitosti SPOZ

5.3 Příspěvkové organizace zřízené Obcí Postřelmov

Obec zřídila dvě příspěvkové organizace Mateřskou školu pro předškolní vzdělávání a Základní školu pro základní vzdělávání s datem vzniku 1. 1. 2003.

5.4 Analýza majetku obce Postřelmov

Ze struktury rozvahy k 31. 12. 2020 je zřejmé, že obec disponuje velkým množstvím majetku, protože objem stálých aktiv na celkovém majetku je velmi vysoký. Pro obec je výhodnější investovat do dlouhodobějších aktiv, ze kterých je možné dosáhnout vyšší výnosnosti nebo užitku. Je třeba si také uvědomit, že čím více majetku má obec ve vlastnictví, tím více výdajů je třeba vynaložit na jeho údržbu, což se netýká pozemků a cenných papírů. Z přílohy k rozvaze je patrné, že obec odepisuje svůj dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek čtvrtletně. Zásoby jsou oceněny ve výši skutečných cen jejich zařízení. U pochybných pohledávek po splatnosti více jak 90 dnů, je snižována jejich hodnota prostřednictvím opravných položek. Z důvodu pandemie se zvýšilo riziko výskytu

neplatičů, proto je třeba důsledně sledovat placení nájmu, poskytovaných služeb a včas řešit případné neplatiče a jejich možnost splácení dluhu pomocí splátkového kalendáře.

Nepochybně pozitivní jsou velmi slušné přebytky z výsledků hospodaření minulých let a tvorba fondu na opravu majetku souvisejícího s dodávkou pitné vody a čištěním odpadních vod. Obec má dostatečné množství finančních prostředků na bankovních účtech a pokladně, aby splácela své závazky. Peníze v hotovosti jsou nejméně výhodné z hlediska výnosnosti. Celková zadluženost je velmi nízká, vypovídá o finanční stabilitě obce a není tudíž problém získat dodatečné zdroje u peněžních ústavů.

Výpočet celkové zadluženosti: cizí zdroje / aktiva celkem = 12341,46 / 419850,87 = 0,029

Obrázek 4: Rozvaha obce Postřelmov k 31. 12. 2020

A. Stálá aktiva	419850,87	C. Vlastní kapitál	433584,75
I. Dlouhodobý nehmotný majetek	361,39	I. Jmění účetní jednotky	270988,92
- software	56,86	- jmění účetní jednotky	346294,76
- ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	86,53	- transfery na pořízení dlouhodobého majetku	74903,50
- nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	218	- oceňovací rozdíly	-144308,04
II. Dlouhodobý hmotný majetek	419489,48	- opravy předchozích let	-5901,30
- pozemky	18968,48	II. Fondy účetní jednotky	8250,43
- kulturní předměty	130,8	III. Výsledek hospodaření	154345,40
- stavby	330649,36	- výsledek hospodaření běžného období	13100,85
- hmotné movité věci	21053,78	- výsledek hospodaření předcházejících období	141244,55
- nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	46813,03	D. Cizí zdroje	12341,46
- poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	1874,03	III. Krátkodobé závazky	12341,46
B. Oběžná aktiva	26075,34	- dodavatelé	1507,69
I. Zásoby	45	- krátkodobé přijaté zálohy	3204,78
- materiál na skladě	10,8	- zaměstnanci	737,08
- zboží na skladě	34,2	- sociální pojištění	251,66
II. Krátkodobé pohledávky	9206,89	- zdravotní pojištění	116,38
- odběratelé	2984,18	- ostatní daně, poplatky	93,93
- krátkodobé poskytnuté zálohy	2256,54	- DPH	623,92
- jiné pohledávky z hlavní činnosti	96,6	- krátkodobé přijaté transfery	571,80
- pohledávky za zaměstnanci	8	- výnosy příštích období	4690,59
- dohadné účtu aktivní	3861,57	- ostatní krátkodobé závazky	543,63
III. Krátkodobý finanční majetek	16823,45		
- majetkové cenné papíry	5770,28		
- jiné běžné účtu (kauce bytů)	532,11		
- základní běžný účet	2160,36		
- běžné účty fondů	8242,43		
- ceniny	17,11		
- pokladna	101,16		

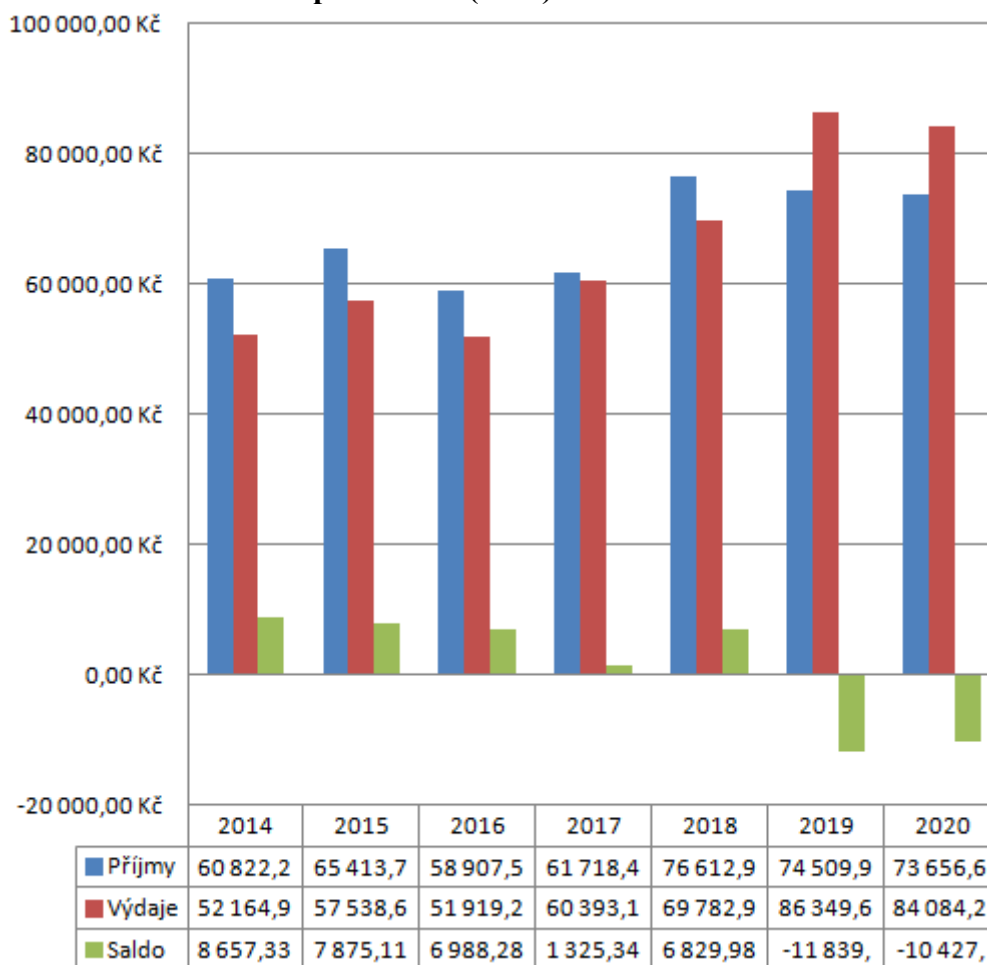
Zdroj: výkaz Rozvaha za období 12/2020 poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

5.5 Analýza rozpočtu obce Postřelmov

Obec Postřelmov má na svých internetových stránkách zveřejněný rozpočtový výhled, roční rozpočty obce, rozpočtová opatření během roku, i přehled investičních akcí v každém roce. Rozpočet není schvalován a zveřejněn v podrobném členění, ale na jednotlivé odvětvové třídění rozpočtové skladby, tedy paragrafy. Z dlouhodobého rozpočtového výhledu je patrné, že obec počítá se splácením dlouhodobého úvěru od roku 2022 ve výši Kč 3750 tis.

Obec hospodařila v posledních letech s vyššími příjmy než výdaji, tedy přebytkovým rozpočtem. Zlom nastává v roce 2019, který budu považovat za přelomový, z důvodu růstu výdajů, jelikož v tomto roce došlo k zahájení investiční akce, avšak příjmy zaznamenaly mírný propad. K vyrovnání rozpočtu této investiční akce musela obec použít rezervy z minulých účetních období. Jedná se o výstavbu víceúčelového sportovního areálu pro trénink IZS a sportovní aktivity mládeže, jehož stavba je rozdělena na dvě etapy. I. etapa, byla realizována v období 6/2019 – 4/2020, obsahuje inženýrské sítě, výstavbu hlavního hracího hřiště, otevřenou krytou tribunu, částečné oplocení, je financována z vlastního rozpočtu v částce cca 24 mil. včetně DPH, kdy na realizaci byla získána dotace z Olomouckého kraje Kč 500 tis. v roce 2019. II. etapa začala 2. 5. 2020, obsahuje výstavbu zázemí pro sportovce a diváky, travnaté tréninkové hřiště, dvě antuková hřiště na volejbal a nohejbal, zázemí pro děti a dokončení oplocení a komunikace, opět je financována z vlastního rozpočtu, kdy cena zhotovení celé II. etapy činí Kč 36 mil. včetně DPH. V roce 2020 byla získána dotace z Olomouckého kraje ve výši Kč 500 tis..

Obrázek 5: Bilance rozpočtu obce (v tis.)

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Důležité je i porovnání běžných a kapitálových částí rozpočtu. Běžné příjmy a výdaje se každoročně opakují, zatímco kapitálové příjmy a výdaje jsou nahodilé a neopakují se. To má zásadní vliv na plánování obce, s jakým přebytkem může v běžné části rozpočtu počítat. Na obrázku č. 6 je výpočet rozpočtového salda, které určuje, zda běžné příjmy obce Postřelmov dokázaly pokrýt běžné výdaje. Výsledné saldo, tedy rozpočtové hospodaření obce, lze považovat za vyhovující ve všech sledovaných obdobích, to ovšem nevyovídá o zadluženosti obce, ale je možné z těchto přebytků financovat splátky dluhů. Z následující tabulky je jasné, že obec Postřelmov byla schopna hradit své investice výhradně z vlastních prostředků do roku 2019, který je spojen s vyšší investiční činností, tato investiční činnost dále pokračuje i v roce 2020 a je zatím financovaná z přebytků minulých let.

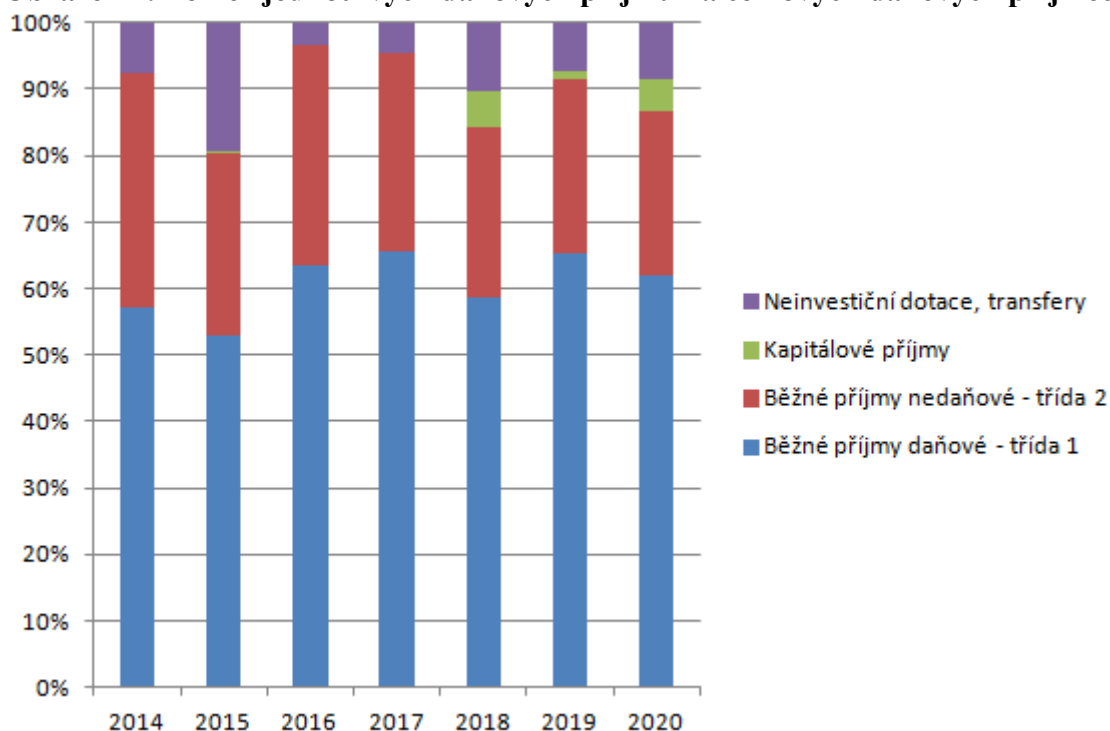
Obrázek 6: Bilance rozpočtu běžných a kapitálových příjmů a výdajů obce (v tis.)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Běžné příjmy	60822,25	65114,06	58890,26	61706,1	72356,93	73629,57	70189,58
Běžné výdaje	40089,94	42949,6	41365,22	45541,05	46799,83	49303,76	59343,3
Saldo běžných příjmů a výdajů	20732,31	22164,46	17525,04	16165,05	25557,1	24325,81	10846,28
Kapitálové příjmy	0	299,65	17,3	12,35	4256,03	880,34	3467,06
Kapitálové výdaje	12074,98	14589	10554,06	14852,07	22983,15	37045,89	24740,91
Saldo kapitálových příjmů a výdajů	-12074,98	-14289,35	-10536,76	-14839,72	-18727,12	-36165,55	-21273,85
Podíl salda běžného rozpočtu na běžných příjmech	66%	66%	70%	74%	65%	67%	85%

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

5.6 Analýza příjmů obce Postřelmov

Obrázek 7: Poměr jednotlivých daňových příjmů na celkových daňových příjmech

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Jedním z největších zdrojů příjmu obce jsou příjmy daňové, které představují cca 60 % z celkových příjmů, podstatnou část tvoří příjmy nedaňové cca 30 %, zbylé jsou neinvestiční dotace a téměř zanedbatelné jsou kapitálové příjmy.

Obrázek 8: Celkový přehled příjmů obce Postřelmov

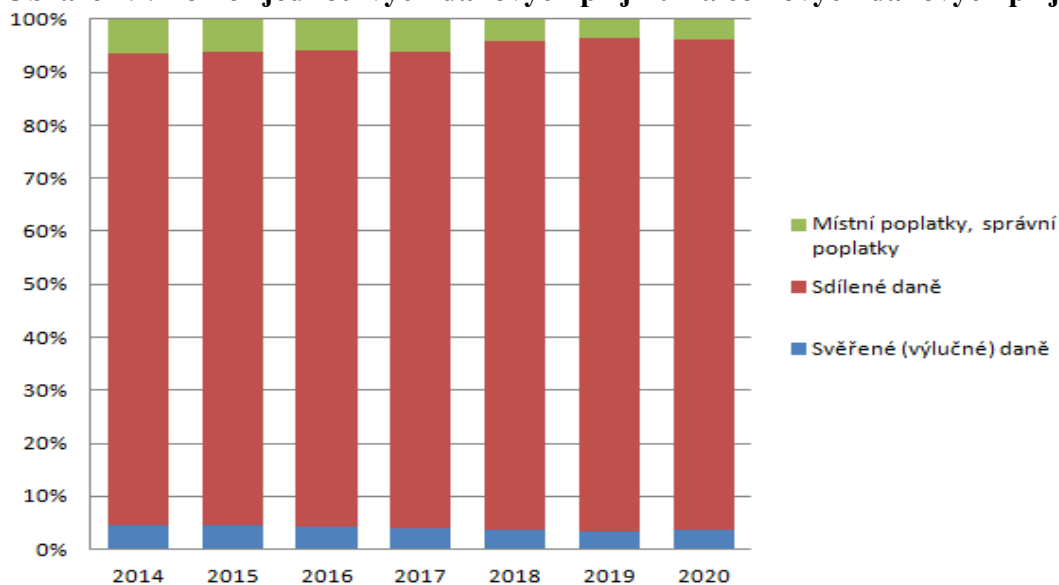
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Běžné příjmy daňové - třída 1	34801,1	34572,15	37415,53	40441,45	44899,40	48605,70	45589,11
Běžné příjmy nedaňové - třída 2	21366,07	17963,83	19551,97	18466,52	19582,39	19478,11	18304,51
Kapitálové příjmy	0	299,65	17,30	12,35	4256,03	880,34	3467,06
Neinvestiční dotace, transfery	4655,08	12578,08	1922,76	2798,13	7875,15	5545,78	6295,62
Celkové příjmy	60822,25	65413,71	58907,56	61718,45	76612,97	74509,93	73656,30
Podíl vlastních příjmů na celkových	12,07	4,20	29,64	21,06	8,73	12,44	10,70

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Podíl vlastních příjmů obce k celkovým příjmům obce ukazuje vysokou nezávislost místní správy obce Postřelmov. Obec má dostatečné množství vlastních finančních prostředků k realizaci svých plánů.

5.6.1 Daňové příjmy

Obrázek 9: Poměr jednotlivých daňových příjmů na celkových daňových příjmech

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, (vlastní zpracování)

Z celkového přehledu běžných daňových příjmů je patrné, že tyto příjmy stále rostou, ovšem propad nastal v roce 2020, kde se projevil dopad stále probíhající pandemie.

Z daňových příjmů mají na základě obrázku č. 10 největší podíl daně sdílené, což jsou daně z příjmů fyzických osob placené plátcí, poplatníky a vybírané srážkou, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Tyto daně jsou stanoveny zákonem, vybírány jsou celostátně a obec tedy na jejich výši nemá žádný vliv. Dalšími příjmy, které mají charakter spíše doplňkový, jsou místní poplatky a svěřené daně. Místní poplatky má obec

Postřelmov zavedeny pouze tři, poplatek za komunální odpad, poplatek ze psů a poplatek za užívání veřejného prostranství. Poplatek ze vstupného byl zrušen, jelikož nebyl obcí využíván. Daňovým příjmem jsou i správní poplatky a daň z hazardních her, kdy jde vidět pokles mezi rokem 2017 a 2018. Důvodem je zákaz provozování hazardních her na území obce Postřelmov, který je upraven vyhláškou č. 3/2018. Nejnižšími daňovými příjmy jsou svěřené daně, tedy daň z nemovitých věcí, které jsou vybírány celostátně, dle platné legislativy. Jejich výši mohou obce ovlivnit místním koeficientem, ovšem daňový základ a sazbu daně však ovlivní velmi málo.

Pro rok 2021 je potřeba počítat s přechodem na novou legislativu z důvodu zákonných změn týkajících se snížení daní, které jsou kompenzovány zvýšením procenta pro obce z 23,58 na 25,84 ze celostátního hrubého výnosu z daně z přidané hodnoty, z daně z příjmů právnických osob, daně z příjmu fyzických osob.

Obrázek 10: Celkový přehled běžných daňových příjmů - třída 1

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Svěřené (výlučné) daně	1564,73	1567,17	1581,5	1644,43	1623,4	1630,99	1626,42
Sdílené daně	31001,23	30838,57	33621,69	36335,93	41436,3	45239,96	42178,52
Místní poplatky, správní poplatky	2235,14	2166,41	2212,34	2461,09	1839,7	1734,75	1784,17
Běžné příjmy daňové - třída 1	34801,1	34572,15	37415,53	40441,45	44899,40	48605,70	45589,11

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Z celkového přehledu běžných daňových příjmů je patrné, že tyto příjmy stále rostou, ovšem propad nastal v roce 2020, kde se projevil dopad stále probíhající pandemie. Tento výpadek příjmů stát kompenzoval neinvestičním transferem.

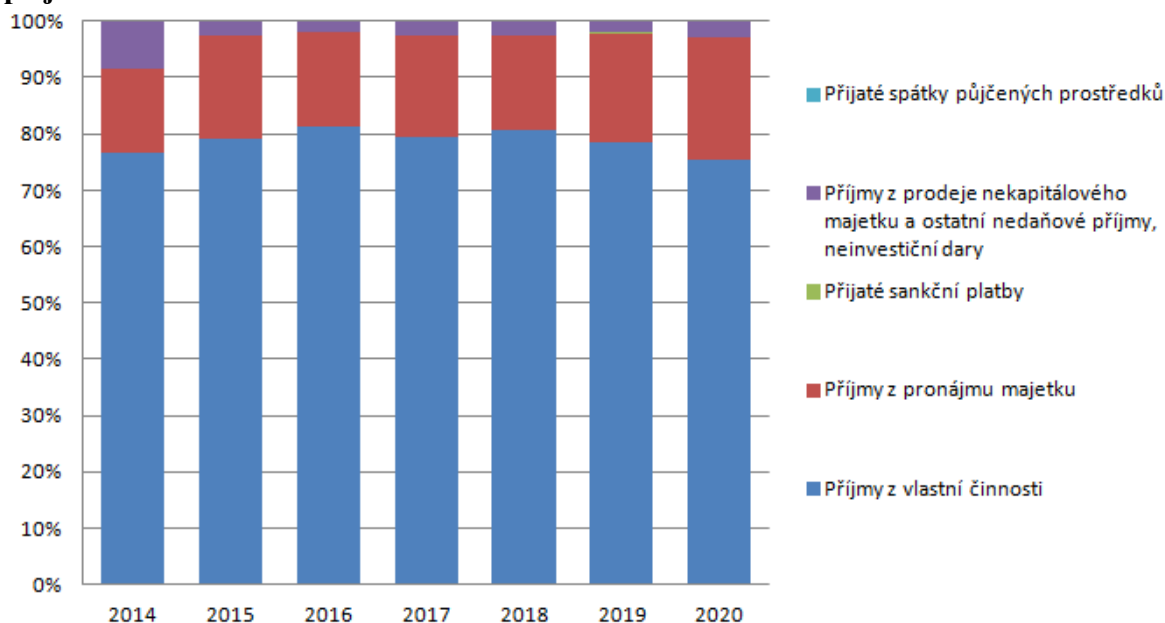
5.6.2 Nedaňové příjmy

Obrázek 11: Celkový přehled běžných nedaňových příjmů - tříd 2

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy z vlastní činnosti	16357,96	14236,43	15912,38	14666,58	15812,33	15264,98	13811,87
Příjmy z pronájmu majetku	3180,38	3275,82	3265,96	3339,46	3241,1	3757,86	3979,15
Přijaté sankční platby	1,12	6,03	15,54	0,05	0,07	50,09	0
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy, neinvestiční dary	1826,61	445,55	358,09	460,43	526,49	400,38	508,69
Přijaté spátky půjčených prostředků	0				2,4	4,8	4,8
Běžné příjmy nedaňové - třída 2	21366,07	17963,83	19551,97	18466,52	19582,39	19478,11	18304,51

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnuté obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Obrázek 12: Poměr jednotlivých nedaňových příjmů na celkových nedaňových příjmech

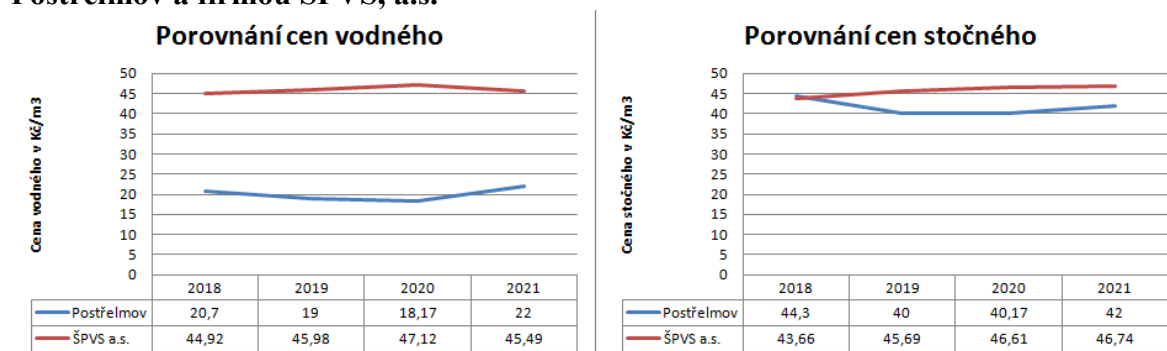
Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnuté obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Nedaňové příjmy nedosahují takové výše jako příjmy daňové, ale tvoří podstatnou část rozpočtu obce, navíc jejich výši může obec ovlivnit svým rozhodnutím. Je nutné také zmínit, že k těmto příjmům se na druhé straně váží výdaje, proto při určování cen za služby je nutné provést kalkulaci ceny a veškeré výdaje tak zohlednit v její ceně.

Je zřejmé, že nejvyšších příjmů dosahuje obec z příjmů z vlastní činnosti, jedná se o 75 % až 80 % nedaňových příjmů. Příjmy z vlastní činnosti jsou tvořeny především z dodávání pitné vody pro obyvatele obce Postřelmov, Kolšov, Dlouhomilov, Brníčko, Sudkov a

Strupšín. Zásadní je i provoz splaškové kanalizace, na kterou je napojena převážná část obce Postřelmov, Kolšov a Sudkov. Vlastní infrastrukturní majetek vodovodů a kanalizací patří obci, což nemalou mírou přispívá k vyšší kvalitě života v obci, především s ohledem na cenu pitné vody, což je patrné ze srovnání na obrázku č. 8, kde je porovnávána cena vodného a stočného mezi obcí Postřelmov a největší dodavatelskou firmou v okrese Šumperk, a to ŠPVS, a.s. Cena vodného a stočného se přitom řídí nastavenými pravidly ministerstev financí, zemědělství i životního prostředí. Příjmy z vlastní činnosti dále tvoří zálohy na služby pronajímaných bytových a nebytových prostor, vstupné na kulturní akce a kina.

Obrázek 13: Porovnání cen vodného a stočného v období 2018 – 2021 mezi obcí Postřelmov a firmou ŠPVS, a.s.

Zdroj: internetové stránky obce Postřelmov a firmy ŠPVS, a.s., vlastní zpracování

Podstatnou část příjmů tvoří příjmy z pronájmu majetku, zde se jedná cca o 20 % z celkových nedaňových příjmů, které mají stále rostoucí trend, tyto příjmy by se daly považovat za stálé. Příjmy z prodeje nekapitálového majetku, sankční příjmy a příjmy jsou nahodilé a neopakující se, s ohledem na jejich výši jsou nevýznamné.

5.6.3 Kapitálové příjmy - třída 3

Obrázek 14: Celkový přehled kapitálových příjmů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy z prodeje pozemků		8,98	17,3	12,35	4,78	95,71	3467,06
Příjmy z prodeje akcií					4251,25		
Příjmy z prodeje nemovitých věcí						739,63	
Příjmy z prodeje hm otného dlouhodobého majetku		290,67				45	
Kapitálové příjmy	0	299,65	17,30	12,35	4256,03	880,34	3467,06

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Kapitálové příjmy jsou jednorázové a neopakovatelné, kdy obec prodává majetek za účelem získání peněžních prostředků. Podíl těchto příjmů je v jednotlivých letech nerovnoměrný.

5.6.4 Běžné příjmy – dotace, transfery (nenávratné příjmy) – třída 4

Obrázek 15: Celkový přehled dotací, transferů - nenávratné příjmy

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Neinvestiční přijaté transfery	1686,43	2090,25	1599,24	2798,13	3186,37	1906,71	5645,62
Investiční přijaté transfery	2968,65	10487,83	323,52		4688,78	3639,07	650
Neinvestiční dotace, transfery	4655,08	12578,08	1922,76	2798,13	7875,15	5545,78	6295,62

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Do nenávratných příjmů ve formě dotací a transferů řadíme neinvestiční transfery ze státního rozpočtu, v rámci dotačních vztahů z krajského úřadu. V roce 2020 je evidentní nárůst neinvestičního transferu z důvodu poskytnutí kompenzačního bonusu ze státního rozpočtu z důvodu nižších daňových příjmů z důvodu pandemie.

Transfer, každoročně získávaný obcí Postřelmov, je dotace na veřejně prospěšné práce, kde jsou vytvářena nová pracovní místa, zejména na úklid a údržbu veřejného prostranství a komunikací, pro občany většinou s nižším vzděláním, osoby zdravotně postižené, nebo občany vyššího věku, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní.

Investiční přijaté transfery se v rozpočtu objevují při investičních záměrech obce, které jsou financovány z dotací a jsou tedy velmi nevyrovnané, jelikož není v možnostech obce realizovat více rozsáhlých investičních akcí. V roce 2015 došlo k výraznému navýšení investiční transferů, v tomto roce byla realizována významná stavba „Revitalizace obce – lokalita Vyhnálov“, spolufinancovaná z dotace ROP Střední Morava, její součástí je chodník, oprava komunikace, zřízení parkovacích míst, nového veřejného osvětlení, osazení mobiliáře a veřejné zeleně. V roce 2019 dochází také k realizaci velké investiční akce „Víceúčelového sportovního areálu pro trénink IZS a sportovní aktivity mládeže“, ovšem takto akce je financována převážně z návratných zdrojů, proto se v přijatých investičních transferech objevuje pouze ve výši Kč 500 tis.

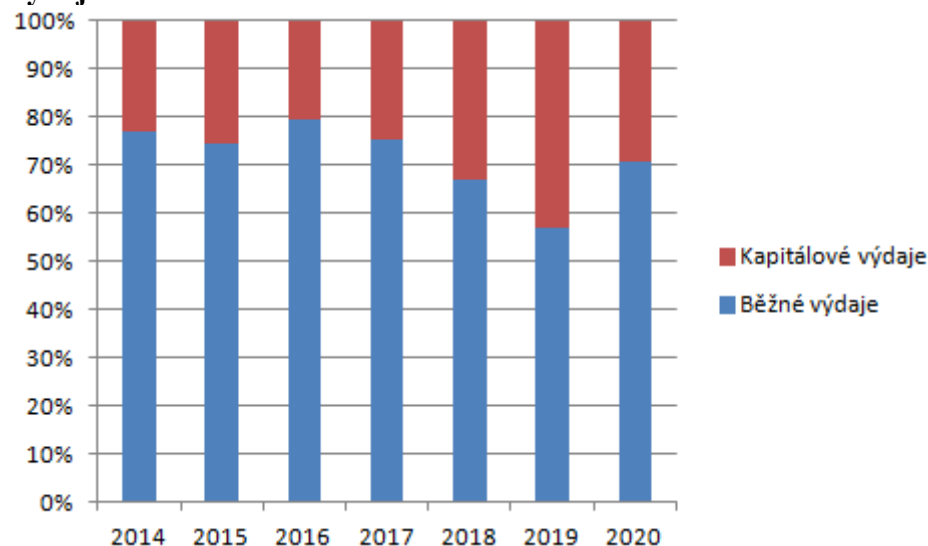
5.7 Výdaje

Obrázek 16: Celkový přehled výdajů obce Postřelmov

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Běžné výdaje	40089,95	42949,59	41365,20	45541,04	46779,83	49303,77	59345,30
Kapitálové výdaje	12074,98	14589,00	10554,06	14852,07	22983,15	37045,89	24740,91
Celkové výdaje	52164,93	57538,59	51919,26	60393,11	69762,98	86349,66	84086,21

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Obrázek 17: Poměr jednotlivých kapitálových a běžných výdajů na celkovém objemu výdajů

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Z obrázku č 16 je zřejmé, že běžné výdaje tvoří zásadní část výdajů obce Postřelmov, a to 70 % - 80 % s výjimkou roku 2019, ve kterém byla realizována již několikrát zmíněná nákladná investiční akce. Z přehledu o rozdělení výdajů ukazuje, že běžné výdaje se každým rokem zvyšují na rozdíl od výdajů kapitálových, jsou stále se opakující a určeny na provoz obce. U těchto výdajů záleží na rozhodnutí obce, na co budou určeny nebo jsou dány ze zákona. Je tedy zřejmé, že obec může ovlivňovat své finance skrz výdaje. Existují běžné výdaje, které lze obtížně naplánovat např. výdaje na údržbu silnic v zimních měsících, spotřeba plynu na topení či elektřinu.

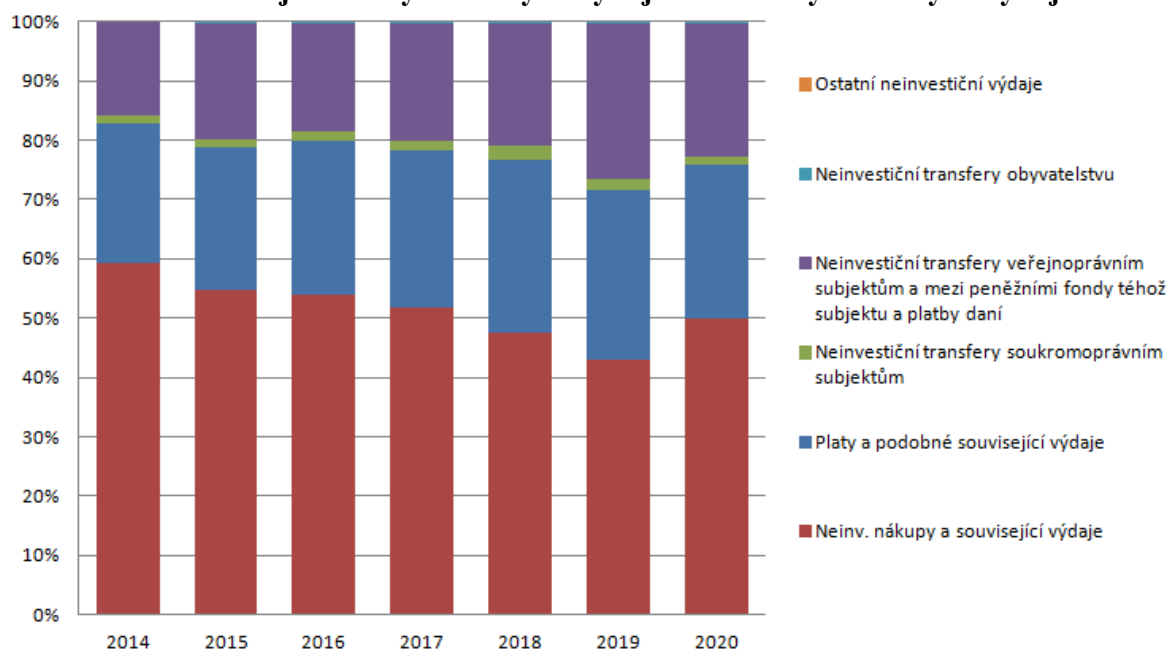
5.7.1 Běžné výdaje

Obrázek 18: Celkový přehled běžných výdajů - třída 5

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Platy a podobné související výdaje	9455,86	10265,76	10680,87	12092,23	13692,39	14103,51	15388,49
Neinv. nákupy a související výdaje	23791,81	23541,9	22322,55	23559,3	22216,73	21137,48	29572,65
Neinvestiční transfery soukrom oprávním subjektům	500,94	601,76	651,61	712,49	1046,95	935,05	908,00
Neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi	6292,59	8441,2	7611,75	8999,63	9706,42	12977,7	13321,67
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	48,75	98,73	97,22	141,33	117,34	148,38	154,49
Ostatní neinvestiční výdaje	0	0,24	1,2	36,06	0	1,65	0
Celkové běžné výdaje	40089,95	42949,59	41365,20	45541,04	46779,83	49303,77	59345,30

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Obrázek 19: Poměr jednotlivých běžných výdajů na celkových běžných výdajích

Zdroj: výkazy Fin 2-12M poskytnutý obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo na neinvestiční nákupy a související výdaje, z celkových běžných výdajů je to cca 50 %. Jedná se o výdaje na opravy, udržování, dopravní územní obslužnost, drobný hmotný dlouhodobý majetek, ochranné pomůcky pro zaměstnance, školení, poradenské služby, cestovné, pohoštění atd. Tyto výdaje souvisejí především s údržbou a provozem čističky odpadních vod, údržbou pitné

vody, bydlením v obecních bytech, nebytovými prostorami, svozem a likvidací komunálních odpadů. Kladně můžeme hodnotit stále se snižující výdaje této skupiny až do roku 2020. V tomto roce došlo k jejich nárůstu vlivem zvýšeného množství oprav, zvýšení za svoz odpadového hospodářství. Další významnou položkou výdajového rozpočtu jsou platy zaměstnanců, odměny zastupitelů a související výdaje na odvody sociálního, zdravotního, úrazového pojištění, tvořící část 25 % - 30 % běžných výdajů.

Za zmínku stojí také neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům ve výši cca 20 % z celkových běžných výdajů, to jsou neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím, výdaje na obecní policii, platby DPH a daň z příjmů právnických osob, jejímž poplatníkem je obec.

Zbylé běžné výdaje na neinvestiční transfery obyvatelstvu a neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům jsou vzhledem ke své výši téměř zanedbatelné.

5.8 Analýza hospodaření

5.8.1 Závazné ukazatele – monitoring

Následující údaje jsem čerpala z internetových stránek státní pokladny, vynechané údaje zde nejsou zveřejněny, neboť zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti začal platit v roce 2017. Údaje pro rok 2020 nejsou zpracovány, jelikož nebyl schválen závěrečný účet obce.

Obrázek 20: Ukazatele monitoringu

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti				3,20%	0,00%	0,00%
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	6,40%	4,90%	2,13%	1,62%	2,34%	1,67%
Celková likvidita	1,47	2,6	2,32	3,25	2,59	2,5

Zdroj: internetové stránky Monitor Ministerstvo financí ČR, vlastní zpracování

Ze zveřejněných údajů vyplývá, že obec Postřelmov disponuje množstvím krátkodobých prostředků, ze kterých je schopna pokrýt veškeré krátkodobé závazky, ukazatel celkové likvidity totiž nesmí být nižší než 1. Pro rok 2020 vychází výpočet celkové likvidity 2,13. Za nejrizikovější je považován rok 2014.

Ukazatel podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům by neměl překročit 25 %, platí totiž, že čím větší podíl vlastního kapitálu, tím vyšší riziko věřitelů. Obec tohoto procenta zdaleka nedosahuje.

5.8.2 Doporučené ukazatele

Obrázek 21: Podíl pohledávek a závazků na rozpočtu obce v %

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Příjmy celkem Fin 2-12M ř. 1-4	60822,25	65413,71	58907,56	61718,45	76612,97	74509,93	73656,30
Pohledávky - účetní výkaz Rozvaha	1337,42	1503,39	2220,15	2584,53	2878,88	2803,10	3088,77
Závazky - účetní výkaz Rozvaha	1916,57	1651,81	1683,06	1743,70	2413,39	1481,88	3330,66
Podíl pohledvek na rozpočtu v %	2%	2%	4%	4%	4%	4%	4%
Podíl závazků na rozpočtu v %	3%	3%	3%	3%	3%	2%	5%

Zdroj: výkazy Fin 2-12M a rozvahy poskytnuté obcí Postřelmov, vlastní zpracování

Vypočtený podíl zastaveného majetku na celkovém majetku samostatného územního celku je 0 %, protože obec nemá žádný zastavený majetek. Podíly pohledávek a závazků na rozpočtu obce není nikterak vysoký, v roce 2020 došlo ke zvýšení podílu závazků na rozpočtu z důvodu zvýšení navýšení závazků.

6. Výsledky

Cílem analýzy finančních dokumentů rozpočtu a rozvahy obce je získání přehledu o struktuře příjmů, struktuře výdajů, stavu aktiv a pasiv, stavu pohledávek a závazků, financí obce a peněžních tocích v časových souvislostech.

S ohledem na potřeby vycházející z analýzy silných a slabých stránek obce Postřelmov, je vhodné dokončit zpracováváný územní plán obce, který by odstranil problém s nedostatkem stavebních parcel. S tím také souvisí nedostatečná kapacita vakuové kanalizace pro nové stavební parcely, což bude určitě významná investiční akce, kterou je lépe zvážit až po ukončení současné dominantní akce „Víceúčelového sportovního areálu pro trénink IZS a sportovní aktivity mládeže“. Jeho stavba začala v roce 2019 a byla obyvateli obce Postřelmov na jedné straně velmi žádaná a na straně druhé odmítána, převážně z finančních důvodů (obavy, že výdaje budou vysoké a obec nebude schopna realizovat ostatní potřebné investiční akce). Z důvodu velkého čerpání finančních prostředků v roce 2019 obec nepokrývá veškeré své výdaje příjmy obce a musí použít přebytky hospodaření z minulých let. Do budoucna se počítá s úvěrem, který ovšem nebude projevem finanční nestability, jelikož obec je schopna splácet závazky s velkou rezervou. Ve sledovaném období 2014 – 2018 hospodaří obec s vyrovnaným rozpočtem, převážně s mírným přebytkem. Ostatní investiční akce jsou financovány s využitím dotací. O značném množství realizovaných investičních akcí vypovídá i velký objem stálých aktiv v rozvaze, je zřejmá i dostatečná výše krátkodobého finančního majetku, ze které je možné financovat případný prozatímní výpadek příjmů, za předpokladu vyrovnaného hospodaření.

Financování obce je zajištěno především daňovými příjmy ve výši, které tvoří téměř 60 % všech příjmů, jsou převáděny ze státního rozpočtu, dané státem a obec může jejich výši ovlivnit nevýrazně. Nejdůležitější z nich jsou příjmy ze sdílených daní a téměř zanedbatelné jsou místní poplatky a svěřené daně.

Dalším zdrojem financování jsou příjmy nedaňové, které tvoří dodávky pitné vody, odvod odpadních vod a nájem vlastního majetku, zde se jedná především o nájemné z pozemků, budov a jejich částí. Obec je díky své ekonomické činnosti finančně nezávislá a má dostatek vlastních financí na realizaci svých plánů. Práce vychází pouze ze základních dokumentů, bylo by možné dále aplikovat podrobnější výpočty vedoucí k informaci o

ziskovosti jednotlivých činností obce s porovnáním ročních výnosů a nákladů, ty nejsou předmětem této bakalářské práce, nicméně pro určení ceny za služby jsou nezbytné.

K financování svých potřeb obec využila i kapitálové zdroje, které jsou nahodilé, avšak obec se snaží svůj majetek neprodávat a co nejvíce ho využívat, i za cenu zvýšených nákladů na jeho údržbu. Majetek obce je také zdrojem nedaňových příjmů, které jsou významnou částí rozpočtu. Do budoucna může obec počítat s kapitálovým příjmem po důsledném zvážení nemovitého nebo movitého majetku obce, možností je i prodej cenných papírů. Kladně hodnotím i využívání dotací, v tomto případě může být hrozbou porušení dotačních podmínek nebo smlouvy a následné vrácení finančních prostředků. U poskytnutých dotací je třeba důsledně sledovat splnění požadavků poskytovatele dotace, zejména účelu, termínu realizace a dokončení a míru vlastních zdrojů.

Posledním zdrojem příjmů v letech 2019 a 2020 bylo využití prostředků ušetřených z minulých let.

Z pohledu financování výdajů je důležité množství získaných finančních prostředků a zároveň efektivita jejich využití. Běžné výdaje tvoří ve výši 70 % - 80 % všech výdajů obce, proto je vhodné hledat úspory mezi hlavními oblastmi této skupiny, které jsou neinvestiční nákupy, platy a podobné související výdaje, transfery veřejnoprávním subjektům. Pokud bude obec schopna držet své běžné výdaje ve stejné výši jako dosud nebo bude schopna je dokonce snížit, může ušetřit nemalé peníze. Při zpracování rozpočtu je třeba se zamyslet, kde je možné ušetřit, aniž by to znamenalo omezení. Jde třeba o revizi počítačů, tiskáren, které jsou potřeba mnohdy vyměnit za nové rychlejší a efektivnější s levnějším provozem, či domluvit spolupráci s firmou nabízející pronájem tohoto vybavení než neustále nakupovat nové a výkonnější. Zásadní jsou také výdaje za energie, je třeba věnovat pozornost spotřebám na konkrétních odběrových místech a zamezit zbytečným odběrům. Důležité jsou také uzavřené smlouvy s dodavateli energií, smlouvy na provoz telefonů, využívání bankovních produktů. Zde je potřeba zhodnotit, zda není na trhu výhodnější nabídka služby. Pravdou je, že se jedná o drobné výdaje, ovšem jejich součet může být zásadní. Platové náklady nejsou nicotnou záležitostí, proto je vhodné zmapovat procesní oblasti u zaměstnanců, kde by bylo možné zvýšit efektivitu práce, a to především zrušit její případnou duplicitu, snížit administrativní přetížení, zajistit dostatečné proškolení zaměstnanců atd. Výdaje na neinvestiční nákupy obec ve sledovaném období stále snižovala s výjimkou roku 2020, z důvodu větších oprav, což je optimistický vývoj.

Obec v současné době financuje hospodaření zcela z vlastních zdrojů, do budoucna se počítá s úvěrem, který je schopna splácet pravděpodobně z přebytků běžného rozpočtu. Lze konstatovat, že obec Postřelmov je schopna z příjmů zajistit potřebné financování výdajů, z vlastních zdrojů nebo ze zdrojů cizích v podobě transferů.

7. Závěr

V bakalářské práci jsem rozebrala organizační strukturu obce, její rozpočet, strukturu příjmů, výdajů a problematiku hospodaření s cílem provést analýzu hospodaření obce Postřelmov a zároveň vyhodnotit její současnou situaci.

V rámci zpracování této bakalářské práce jsem nenašla žádné výrazné pochybení obce, hospodaření obce Postřelmov je velmi dobré. Výsledky z analýz dokazují, že obec je schopna pomocí vlastních finančních prostředků, přijatých transferů, s využitím finanční rezerv vytvořených z minulých let financovat nejen běžný provoz, ale i četné investiční akce. Čerpá finanční prostředky z dotačních programů, hospodaří se svými prostředky účinně ve veřejném zájmu, kdy se snaží postupně odstraňovat své slabé stránky vyplývající ze SWOT analýzy. Pokud právě probíhající investiční akce „Víceúčelového sportovního areálu pro trénink IZS a sportovní aktivity mládeže“ obec natolik finančně zatíží, bude nutné využít úvěru u peněžního ústavu nebo zauvažovat o prodeji cenných papírů či hmotného majetku obce, se kterým se pojí větší množství nákladů na případné opravy. Celkově lze říci, že obec hospodaří stabilně a výhodným řešením pro budoucí a současné investiční akce jsou případné dotace.

8. Seznam použitých Zdrojů:

8.1 Literatura

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČEŠKOVÁ, Magdalena a KINŠT, Jan. *Rozpočtová skladba v roce 2011 a praktické příklady*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-638-9. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

ČMEJREK, Jaroslav. KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007, 124 s. ISBN 978-80-213-1626-3.

HAVLAN, Petr a kolektiv. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Linde, 2013. ISBN 978-80-7201-899-4. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

KUKALOVÁ, Gabriela. PREIFEROVÁ, Daniela. *Místní finance v ČR*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2018, 152 s. ISBN 978-80-213-2850-1.

MÁČE, Miroslav. *Manažerské účetnictví veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-2003-1. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2013, 552 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: Management press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka. PILNÝ, Jaroslav. JETMAR, Marek, *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. 5. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. ISBN 978-80-86976-35-8. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

TOTH, Petr. MICHLOVÁ, Radka. KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. VOCHOZKOVÁ, Jacqueline. HESOUN, Radomír. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, 127 s. ISBN 978-80-7380-491-6.

8.2 Zákony

Zákon č. 1/1993 Sb., ÚSTAVNÍ ZÁKON ze dne 16. prosince 1992

Zákon č. 128/2000 Sb., ZÁKON O OBCÍCH ze dne 12. dubna 2000

Zákon č. 250/2000 Sb., ZÁKON O ROZPOČTOVÝCH PRAVIDLECH ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ ze dne 7. července 2000

Zákon č. 255/2012 Sb., ZÁKON O KONTROLE (KONTROLNÍ ŘÁD) ze dne 14. června 2012

Zákon č. 320/2001 Sb., ZÁKON O FINANČNÍ KONTROLE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ZÁKON O FINANČNÍ KONTROLE) ze dne 9. srpna 2001

Zákon č. 420/2004 Sb., ZÁKON O PŘEZKOUMÁVÁNÍ HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ A DOBROVOLNÝCH SVAZKŮ OBCÍ ze dne 10. června 2004

Zákon č. 565/11990 Sb., ZÁKON O MÍSTNÍCH POPLATCÍCH ze dne 13. prosince 1990
Vyhláška č. 323/2002 Sb., VYHLÁŠKA O ROZPOČTOVÉ SKLADBĚ ze dne 2. července 2002

Usnesení vlády č. 742/2017 Sb., USNESENÍ VLÁDY O MONITORINGU HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ a o zrušení usnesení vlády

ze dne 12. listopadu 2008 č. 1395, o monitoringu hospodaření obcí a o zrušení usnesení vlády ze dne 14. dubna 2004 č. 346, o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby, ve znění usnesení vlády ze dne 29. září 2010 č. 695 a ze dne 3. října 2012 č. 722

8.3 Internetové stránky

Český statistický úřad ČR

<https://czso.cz>

Aplikace MONITOR Ministerstva financí ČR

<https://monitor.statnipokladna.cz/>

Obec Postřelmov

<https://www.postrelmov.cz/>